Monitor Sociaal Domein

Oktober 2021

Inhoud

Inleiding 4

Wmo 6

1.1 Begroting 6

1.2 Financiën 6

1.2.1 Verplichtingen afgezet tegen de begroting in maanden (2021) 6

1.2.2 Kosten op productcategorie 7

1.3 Cliëntaantallen (In zorg, Instroom & Uitstroom) 8

1.3.1 Overzichtstabel aantal indicaties in zorg 8

1.3.2 Aantal cliënten in zorg per maand 9

1.3.3 Instroom cliënten 9

1.3.4 Uitstroom cliënten 10

1.3.5 Uitstroom cliënten per productcategorie (2021) 10

Jeugd 11

2.1 Begroting 11

2.2 Financiën 11

2.2.1 Verplichtingen afgezet tegen de begroting in maanden (2020 & 2021) 11

2.2.2 Kosten per verwijzer 12

2.3 Cliëntenaantallen (In zorg, Instroom & Uitstroom) 12

2.3.1 Cliëntverloop: Instroom, uitstroom & aantal cliënten in zorg 12

2.3.2 Aantal cliënten in zorg 13

2.3.3 Aantal cliënten per verwijzer 13

2.3.4 Instroom cliënten 13

2.3.5 Instroom cliënten per verwijzer 14

2.3.6 Uitstroom cliënten 14

Participatie 15

3.1 Begroting 15

3.2 Inkomen 15

3.2.1 Aantal uitkeringen 15

3.2.2 In- & uitstroom uitkeringen 15

3.2.3 Aantal unieke cliënten bijzonder bijstand naar kostensoort 16

3.2.4 Looptijd uitkeringen in maanden (2021) 16

3.2.5 Verdeling uitkeringen naar huwelijk status 16
3.3 Werk 16
3.3.1 Baanafspraak banen 16
Sociale basis 17
Vrijwilligers 17
Mantelzorg 17
Jeugd en jongerenwerk 18
Samenlevingsopbouw 18
Ouderen 18

Inleiding

Voor u ligt de eerste monitor Sociaal domein van 2021. In deze monitor geven wij u informatie over de ontwikkeling van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet, de Participatiewet en de ontwikkeling van de Sociale basis.

Waarom een monitor?

We willen meer inzicht in de ontwikkelingen in het sociaal domein. Zowel ontwikkelingen op productniveau, zoals bijvoorbeeld in- en uitstroom van cliënten, als op financieel gebied. Hiermee kunnen we beter sturen, bijvoorbeeld met preventieve interventies of beleidswijzigingen. Met een goede monitor kunnen we verklaren wat we zien en prognoses maken van de toekomst. De enige manier om het effect van preventie aan te tonen is om te weten welke ontwikkelingen we zien en waarop we de preventieve inzet kunnen richten. En zelfs dan is de inzet nog onderhevig aan externe ontwikkelingen. We vinden het belangrijk om te weten hoe we ervoor staan, een verklaring te kunnen geven voor de beelden die we zien en prognoses te kunnen maken richting toekomst.
Kortom voor het meten van de effecten de door ons genomen maatregelen hebben en wat zegt dit over de (beleids)keuzes die we in de toekomst willen en wellicht moeten nemen.

Huidige monitor

Het proces om te komen tot een monitor blijkt niet zo eenvoudig als gedacht. Bedenken wat we willen weten is een eerste stap, maar daarna volgen vele vragen. Welke definities hanteren we, hoe betrouwbaar is de ingevoerde data, hoe moeten de grafieken en dashboards eruit gaan zien. Soms komen er grafieken uit die gekke sprongen in cliënt aantallen laten zien. Dit blijkt na uitzoekwerk dan een administratieve handeling te zijn. Kortom, een opgave die niet zo makkelijk is als dat die lijkt.

Tot slot een disclaimer voor de cijfers vanuit de Participatiewet. Deze zijn gehaald uit een andere data bron dan de bron die we in 2022 gaan gebruiken. Hierdoor kunnen de cijfers gaan afwijken.

Algemene beeld en leeswijzer

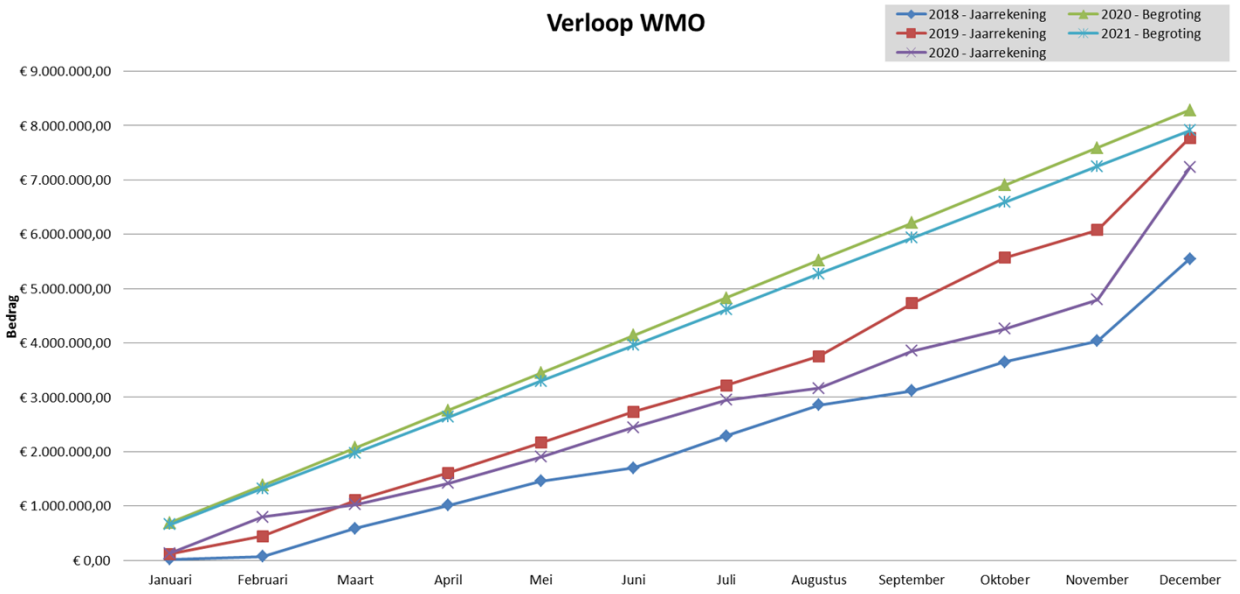
De monitor richt zich op het weergeven van de stand van zaken van de eerste drie kwartalen van 2021. Daarnaast is er vergelijking mogelijk met de Jaren 2019 en 2020.
De monitor kent 4 hoofdstukken. Wmo, Jeugd, Participatie en Sociale Basis. Voor de hoofdstukken Wmo en Jeugd zijn op eenzelfde manier opgebouwd. In deze hoofdstukken wordt allereerst de financiën besproken en vervolgens de cliëntaantallen. het hoofdstuk Participatie staat de betrouwbare informatie die op dit moment uit het systeem gehaald kan worden. In de volgende monitor hopen wij meer informatie mee te kunnen nemen. Voor de sociale basis is een kwalitatieve toelichting geschreven.

Om te kunnen voldoen aan de eisen die gelden omtrent AVG zijn in de overzichtstabellen die in de monitor zijn weergeven de cliëntaantallen onder de 10 weergegeven als <10. Daarnaast zijn in enkele grafieken de kleinere productcategorieën samengevoegd zodat de groepen elk >10 zijn.

Wmo

1.1 Begroting

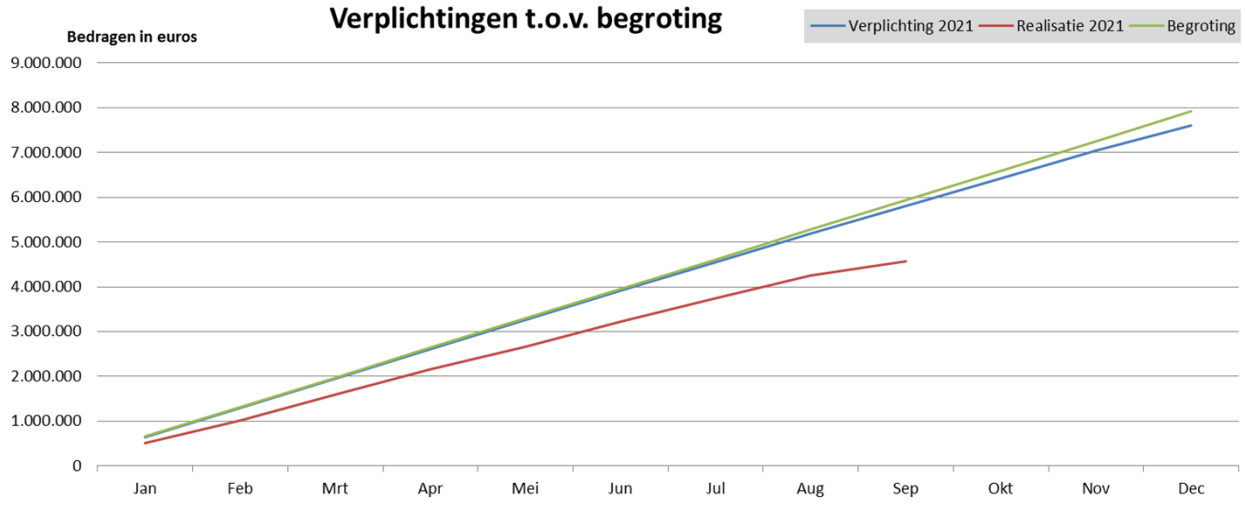
In deze grafiek zijn de begrotingen 2020 en 2021 afgezet tegen de jaarrekeningen 2018 tot en met 2020.

1.2 Financiën

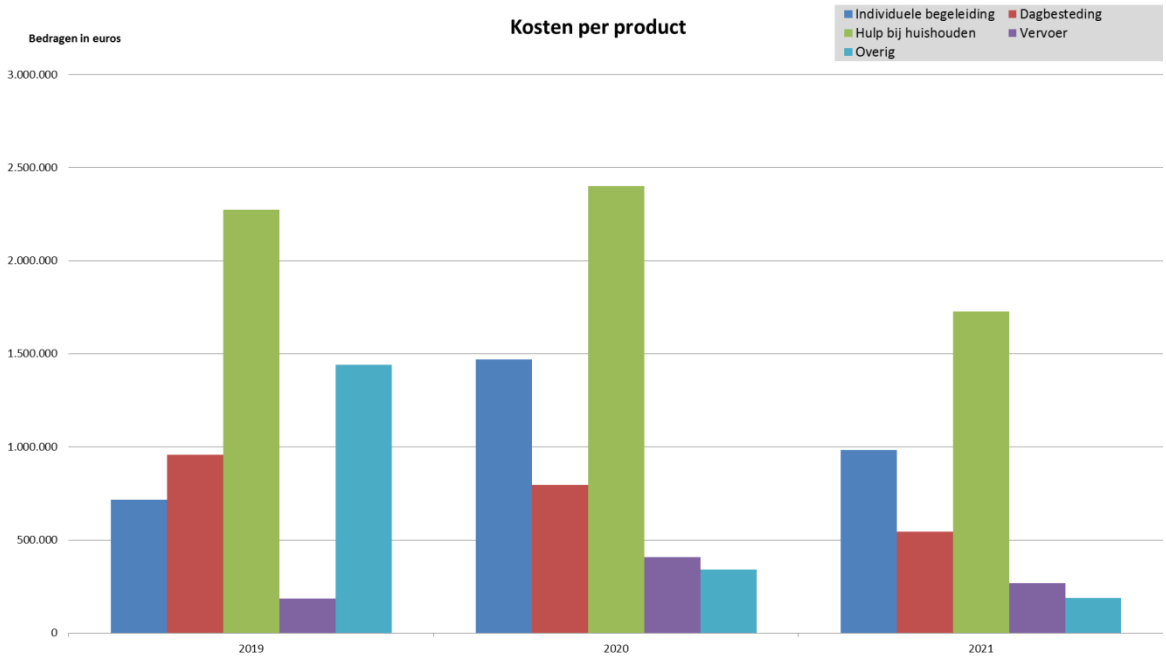
1.2.1 Verplichtingen afgezet tegen de begroting in maanden (2021)

In de onderstaande grafiek worden de realisatie 2021 (*rode lijn*) en de aangegane verplichtingen 2021 (*blauwe lijn*) afgezet tegen de begroting 2021 (*groene lijn*). In de berekening van de betalingen en de verplichtingen zijn de voorlopige voorschotten en de apparaatskosten omgerekend naar een vast bedrag per maand. In deze grafiek is te zien dat de aangegane verplichtingen in augustus ongeveer €100.000 onder de begroting loopt. Uit voorgaande jaren blijkt dat er aan het einde van het jaar een toename plaatsvindt in de zorgkosten. Dit komt doordat zorgaanbieders aan het eind van het jaar of na afloop van het kalenderjaar eerder geleverde zorg factureren.

1.2.2 Kosten op productcategorie

In deze grafiek zijn de gemaakte kosten per productcategorie verder uitgesplitst voor de jaren 2019 tot en met juli 2021. Dit is niet voor alle producten inzichtelijk gemaakt, het totaalbedrag van deze grafiek wijkt daardoor af van het totale Wmo-budget. Tussen 2019 en 2020 is er vanwege de nieuwe inkoop een conversie van producten geweest. Hierdoor lijkt er sprake te zijn van een toename in bijvoorbeeld individuele begeleiding vanaf 2020. In werkelijkheid heeft er een verschuiving plaatsgevonden van `Overig´ in 2019 naar ´Individuele begeleiding' in 2020 en 2021. Daarnaast is er sprake van een vertraging van de cijfers in het lopende jaar, waardoor het lijkt alsof er in 2021 minder kosten zijn. Zorgaanbieders hebben na afloop van het kalenderjaar ruimte om achteraf te factureren. Medio maart van het nieuwe kalenderjaar zijn de cijfers over het voorgaande jaar meer compleet. Voor 2021 geldt dat op dit moment voor Hulp bij het Huishouden meer is uitgegeven dan op dezelfde peildatum in de twee voorgaande jaren. Dit past bij het beeld van de autonome zorggroei en de nieuwe instroom naar aanleiding van het abonnementstarief, dat specifiek zichtbaar is bij de Huishoudelijke hulp. Voor begeleiding en dagbesteding geldt dat de uitgaven ongeveer gelijk lopen met 2020, voor het vervoer liggen de uitgaven tot op heden iets lager. Dit is een gevolg van de invoering opstaptarief, voortkomend uit Grip op Wmo.

1.3 Cliëntaantallen (In zorg, Instroom & Uitstroom)

1.3.1 Overzichtstabel aantal indicaties in zorg

Peildatum: 1 augustus 2021

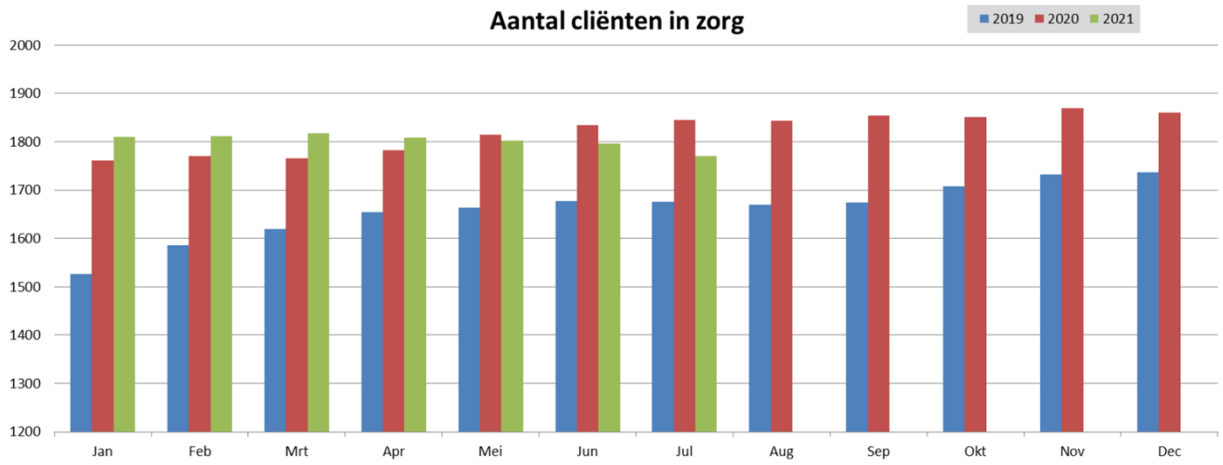
In deze tabel is het aantal indicaties weergegeven per productcategorie voor de maanden maart en november. Voor het jaar 2021 wordt (nu nog) de maand juli weergegeven in plaats van november. Iemand kan maatwerkarrangementen van meerdere typen hebben, deze persoon telt dan bij elke categorie mee. Begin 2021 is de Wet langdurige zorg (Wlz) verder opengesteld, waardoor er een uitstroom van cliënten met een Wmo-indicatie naar de Wlz heeft plaatsgevonden. Dit is met name zichtbaar bij individuele begeleiding basis en plus. Bij de herindicaties Huishoudelijke hulp is de indicatie van een aantal cliënten beëindigd doordat de ondersteuning op een andere manier wordt ingevuld, bijvoorbeeld vanuit het eigen netwerk of vanuit de Wlz. Doordat er wel sprake blijft van nieuwe instroom blijft dit cliëntenaantal stabiel.

In maart 2020 lijkt er voor de huishoudelijke hulp en dagbesteding een daling van cliëntaantallen te zijn. Dit is een vertekend beeld. Vanwege COVID-19 is in die periode de ondersteuning bij veel cliënten tijdelijk stopgezet.

	2018		2019		2020		2021	
Aantal cliënten	**Mrt**	**Nov**	**Mrt**	**Nov**	**Mrt**	**Nov**	**Mrt**	**Jul**
Huishoudelijke hulp	573	578	618	697	630	733	744	743
IB basis			239	252	254	255	234	221
IB plus					55	59	44	44
Kortdurend verblijf					<10	<10	<10	<10
Activerende groepsbegeleiding					<10	12	<10	14
Arbeidsmatige groepsbegeleiding					<10	<10	<10	<10
Dagbesteding					82	97	97	97
Dagbesteding plus					12	13	13	12
Vervoer			396	407	586	548	539	551

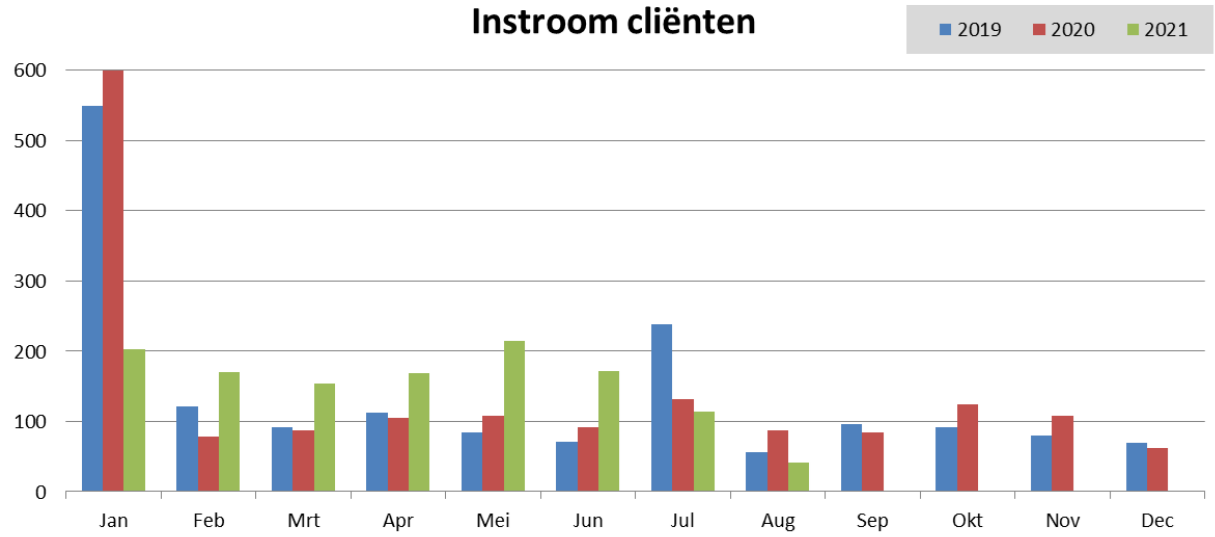
1.3.2 Aantal cliënten in zorg per maand

In deze grafiek is het aantal unieke cliënten in de zorg uit de jaren 2019 tot en met 2021 per maand te zien. Hierin is zichtbaar dat per 2021 minder inwoners ondersteund worden vanuit de Wmo. Oorzaak hiervan is met name de openstelling van de Wlz.

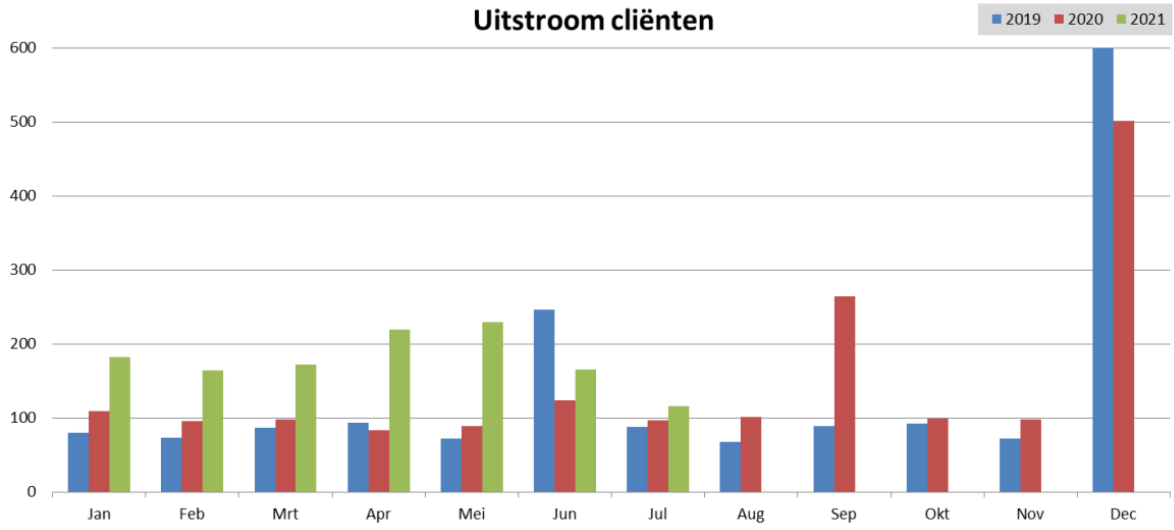
1.3.3 Instroom cliënten

Deze grafiek laat de instroom van het aantal unieke cliënten zien per maand. Hierbij kan augustus nog gedeeltelijk afwijken van het daadwerkelijke aantal, aangezien de monitor halverwege augustus is uitgedraaid. De hoge instroomcijfers in 2021 zijn vertekend doordat de herindicaties huishoudelijke hulp ook meetellen als instroom van nieuwe cliënten . De hoge instroomcijfers in januari 2019 en januari 2020 hebben te maken met beleidswijzigingen die geleid hebben tot andere producten, dit geeft een vertekend beeld. In 2021 is er sprake van herindicaties binnen de huishoudelijke hulp. Voor cliënten met een nieuwe HH-indicatie geldt dat zij met de oude indicatie zijn uitgestroomd en bij de instroom met hun nieuwe indicatie zijn meegerekend. De in- en uitstroom voor dit product geven een vertekend beeld, dit zijn niet enkel nieuwe cliënten of cliënten die daadwerkelijk uitstromen.

1.3.4 Uitstroom cliënten

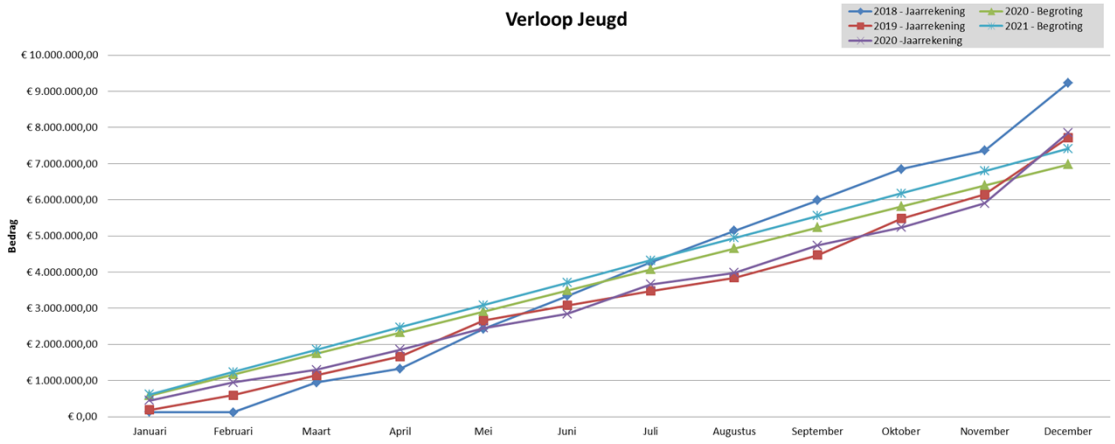
Deze grafiek laat de uitstroom van het aantal cliënten zien per maand. De hoge uitstroom in 2019 uit de categorie overig, komt door de conversie naar aanleiding van de inkoop Wmo 2020. Begin 2021 is een hogere uitstroom zichtbaar, deze wordt veroorzaakt door de openstelling van de Wlz en door de herindicaties in de huishoudelijke hulp. Voor cliënten met een nieuwe HH-indicatie geldt dat zij met de oude indicatie zijn uitgestroomd en bij de instroom met hun nieuwe indicatie zijn meegerekend.

Jeugd

2.1 Begroting

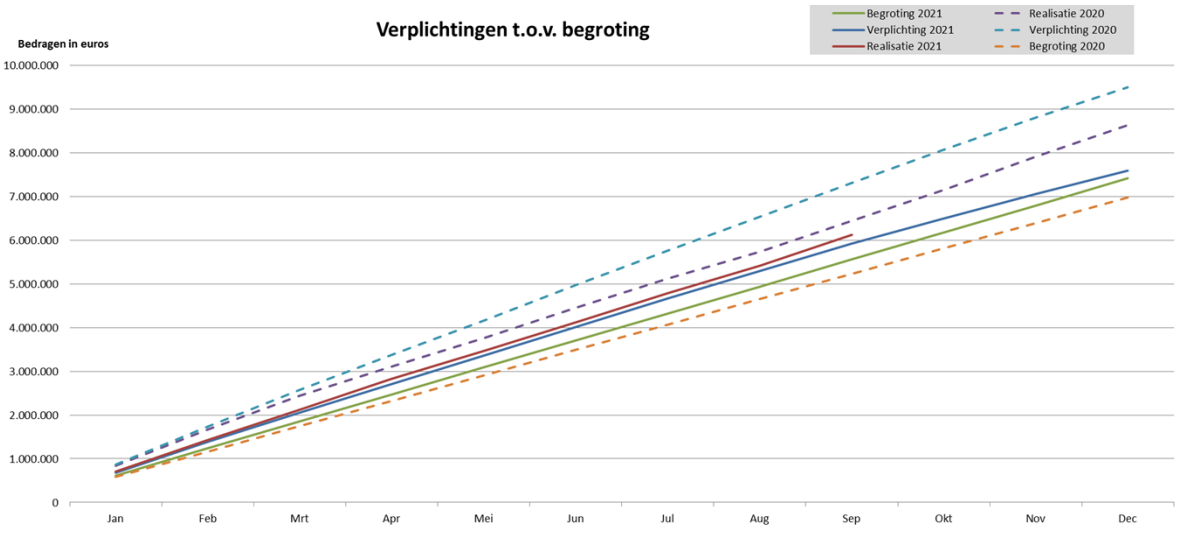
In deze grafiek zijn de begrotingen 2020 en 2021 afgezet tegen de jaarrekeningen 2018 tot en met 2020. We zien allereerst dat we ten opzichte van het jaar 2018 in 2019 en 2020 fors op de kosten voor jeugdhulp hebben kunnen besparen. We weten ook dat we in afgelopen jaren (in de grafiek is dit voor het jaar 2020 te zien) wel meer hebben uitgegeven dan begroot. De begroting voor dit jaar is om die reden naar boven bijgesteld.

2.2 Financiën

2.2.1 Verplichtingen afgezet tegen de begroting in maanden (2020 & 2021)

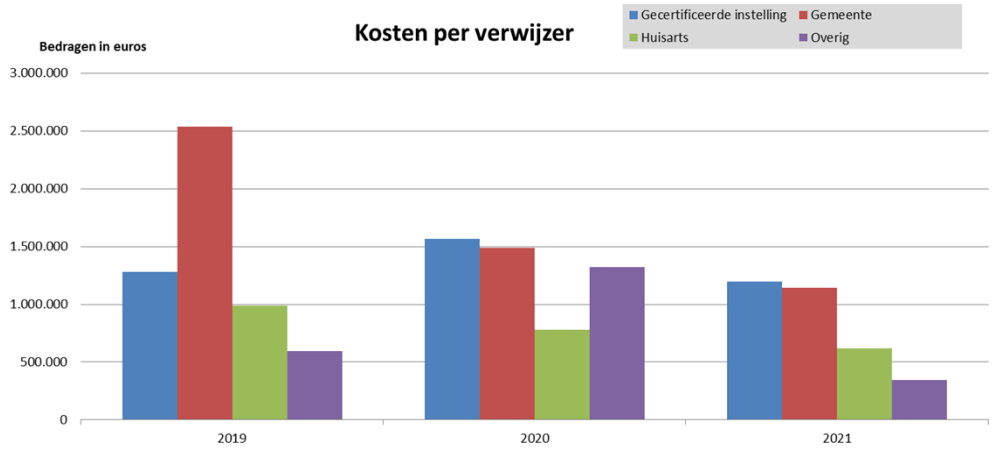
In de onderstaande grafiek worden de betalingen (realisatie) en de aangegane verplichtingen afgezet tegen de begroting. In de berekening van de realisatie van 2021 en de verplichtingen zijn de voorlopige voorschotten en de apparaatskosten omgerekend naar een vast bedrag per maand. We zien dat de aangegane verplichtingen dit jaar redelijk in lijn liggen met de begroting. We hopen dat dit een goed teken is, want vorig jaar lagen de aangegane verplichtingen een stuk hoger dan de realisatie.

[a] Op basis van de beschikbare data is de vergelijking met het jaar 2020 onze beste voorspelling voor het jaar 2021.

2.2.2 Kosten per verwijzer

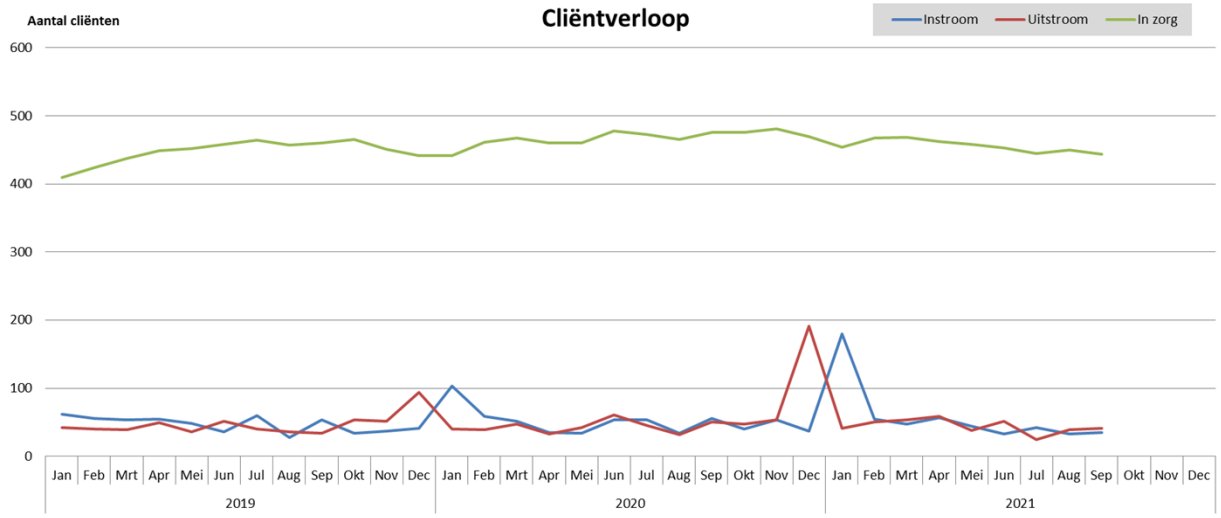
Deze grafiek geeft de kosten per verwijzer weer voor de jaren 2019 tot en met 2021. We zien in deze figuur een forse afname van de kosten na verwijzing door de gemeente (de gebiedsteams). Wij leiden hier uit af dat de inzet van de inkooponderstеuning zijn effect heeft gehad. Het aantal cliënten die zijn verwezen door het gebiedsteam zijn niet evenredig afgenomen (zie figuur 2.3.3.). Wij concluderen daarom dat de gemiddelde kosten per cliënt na verwijzing door het gebiedsteam zijn afgenomen. Opvallend is dat de kosten na verwijzing door de Gecertificeerde Instellingen (GI's) dit jaar het hoogste zijn, temeer omdat het aantal cliënten na verwijzing door de GI het laagst is (zie figuur 2.3.3.). De gemiddelde kosten per cliënt na verwijzing door de GI zijn daarom relatief het hoogst. De kosten in deze figuur tellen niet op tot hetzelfde bedrag als de realisatie in bovenstaande figuren, omdat daar ook andere kosten dan alleen jeugdhulp zijn meegenomen (apparaatskosten etc.).

2.3 Cliëntenaantallen (In zorg, Instroom & Uitstroom)

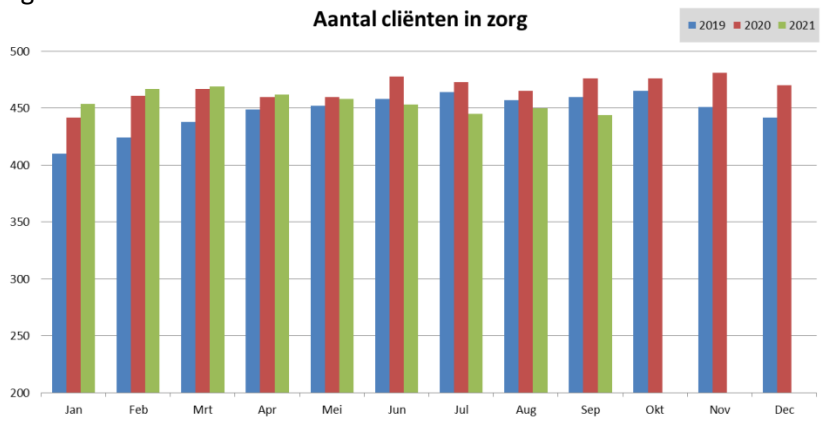
2.3.1 Cliëntverloop: Instroom, uitstroom & aantal cliënten in zorg

In de onderstaande grafiek zijn de instroom (*blauwe lijn*) en de uitstroom (*rode lijn*) afgezet tegen het aantal cliënten dat in die maand in zorg zit (*groene lijn*). We zien dat pieken in uitstroom en instroom respectievelijk aan het eind en aan het begin van het jaar zitten. Dit heeft administratieve redenen. Bij de instroom aan het begin van het jaar gaat het dus niet altijd om nieuwe cliënten. Het totaal aantal cliënten is de afgelopen jaren langzaam gestegen maar we zien dit weer langzaam afnemen in 2021.

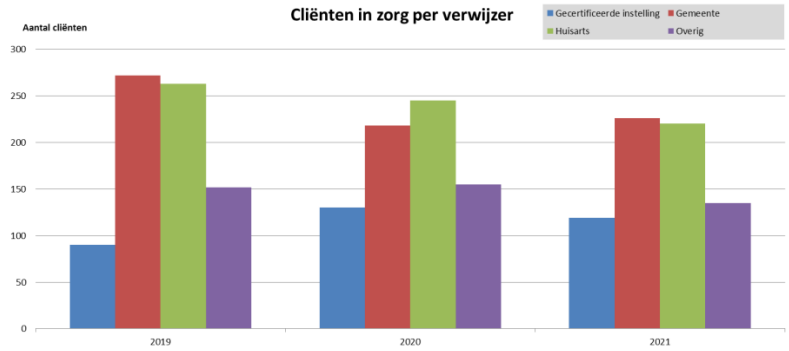
2.3.2 Aantal cliënten in zorg

In deze grafiek is het aantal unieke cliënten in de zorg uit de jaren 2019 tot en met 2021 per maand weergegeven. De afname van het aantal cliënten in zorg ten opzichte van vorige jaren is ook in deze figuur te zien.

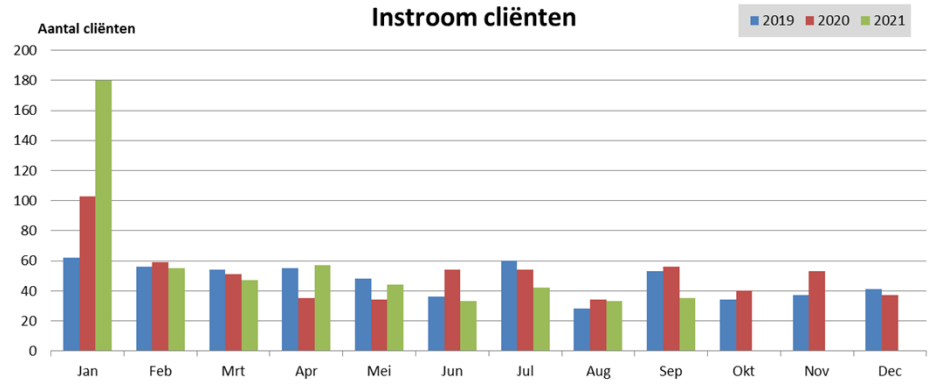
2.3.3 Aantal cliënten per verwijzer

In de onderstaande grafiek is het aantal cliënten in zorg uitgesplitst per verwijzer. We zien zoals eerder gezegd bij grafiek 2.2.2. wel een afname maar geen evenredige afname van het aantal cliënten (in vergelijking met de kosten) na verwijzing door de gemeente. We zien ook een afname van het aantal cliënten na verwijzing door de huisarts. We gaan ervan uit dat dit komt door de inzet van onze POH-Jeugd. Dit laten evaluaties van de POH-Jeugd ook zien.

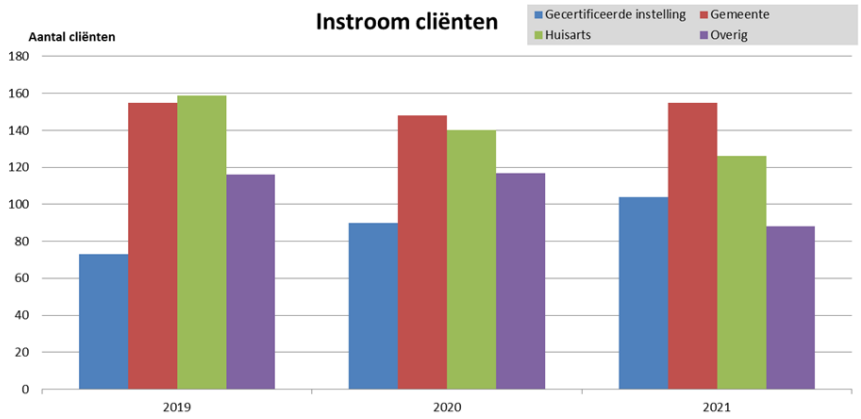
2.3.4 Instroom cliënten

In deze grafiek wordt de instroom van het aantal cliënten weergegeven per maand voor de jaren 2019 tot en met 2021. We zien een piek in de instroom in januari, zoals ook in figuur 2.3.1. te zien. Bovendien zien we de afgelopen maanden een fors lagere instroom dan de voorgaande jaren.

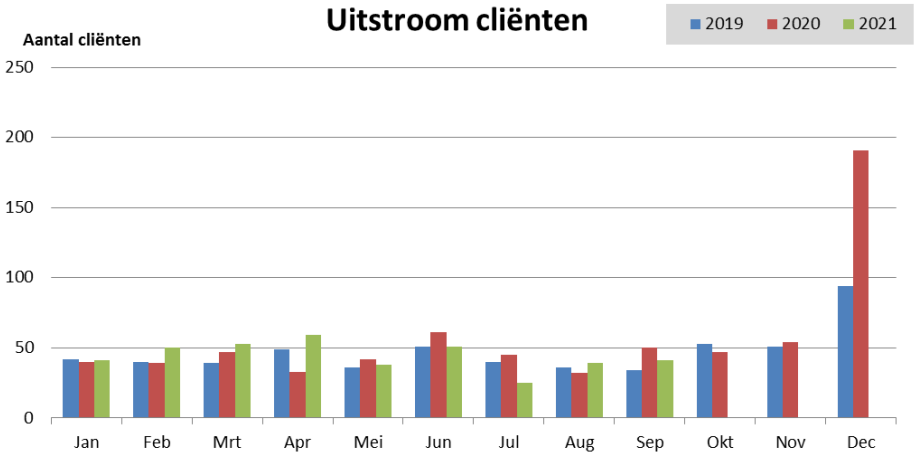
2.3.5 Instroom cliënten per verwijzer

In deze grafiek wordt de instroom van het aantal cliënten per verwijzer weergegeven voor de jaren 2019 tot en met 2021. Deze grafiek bevestigt de gegevens van het aantal cliënten per verwijzer (grafiek 2.3.3.).

2.3.6 Uitstroom cliënten

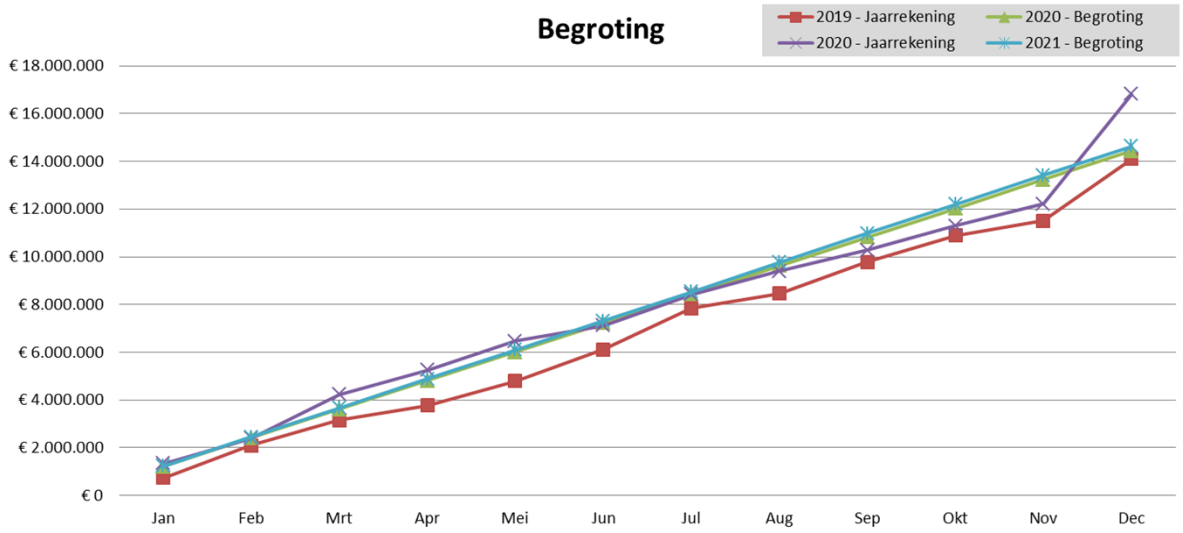
In deze grafiek wordt de uitstroom van het aantal cliënten weergegeven per maand voor de jaren 2019 tot en met 2021. We zien een fors hogere uitstroom aan het einde van het jaar, conform figuur 2.3.1. Ook zien we een gemiddeld iets hogere uitstroom in dit jaar ten opzichte van voorgaande jaren. Gecombineerd met een iets lagere instroom, is dit een verklaring voor de lichte afname van het aantal cliënten in zorg in 2021 ten opzichte van voorgaande jaren.

Participatie

3.1 Begroting

In deze grafiek zijn de begrotingen 2020 en 2021 afgezet tegen de jaarrekeningen 2019 en 2020. De piek aan het einde van de grafiek is te verklaren doordat er in december nog boekingen worden gedaan om het jaar af te sluiten. Inclusief het afwikkelen van de uitkeringen van de P-wet. Een administratieve kwestie dus. De inkomsten en uitgaven voor participatie zijn nagenoeg in evenwicht.

3.2 Inkomen

Algemene samenvatting:
Het totale uitkeringsbestand is redelijk stabiel over de jaren 2019 tot en met 2021. Dit betekent alleen niet dat het uitkeringsbestand niet veranderd. Zoals te zien is in tabel 3.2.2 hebben we elk jaar te maken met een in- & uitstroom van iets meer dan 100 mensen. Over het algemeen is dit de groep mensen die voor een korte duur een uitkering ontvangen. Daarnaast zien we dat ongeveer de helft van de uitkeringsgerechtigden langer dan 4 jaar een uitkering ontvangt.

3.2.1 Aantal uitkeringen

In deze tabel is het aantal lopende uitkeringen weergegeven op 1 augustus.

Regeling	Totaal
IOAW	26
PW	405
Totaal	431

3.2.2 In- & uitstroom uitkeringen

In deze tabel is de in- & uitstroom uit de uitkeringen weergegeven voor de jaren 2019 tot en met 2021.

	2019		2020		2021	
	Instroom	**Uitstroom**	**Instroom**	**Uitstroom**	**Instroom**	**Uitstroom**
IOAW	<10	<10	<10	<10	<10	<10
PW	119	121	114	129	64	61

3.2.3 Aantal unieke cliënten bijzonder bijstand naar kostensoort

In deze tabel is het aantal cliënten in de bijzondere bijstand uitgesplitst per kostensoort voor de jaren 2019 tot en met 2021. De daling in 2020 t.o.v. 2019 zal waarschijnlijk een gevolg zijn van Corona.

Categorie	2019	2020	2021
Activeringsbijdrage	<10	<10	<10
Bewindvoering	158	79	60
Inkomensondersteuning	270	109	71
Juridische kosten	55	35	28
Medische kosten	14	<10	<10
Vervoerskosten	29	<10	<10
Woonkosten	<10	<10	14
Eindtotaal	**541**	**243**	**186**

3.2.4 Looptijd uitkeringen in maanden (2021)

In deze tabel is de looptijd van de lopende uitkeringen weergegeven op 1 augustus.

Looptijd uitkeringen in maanden	Totaal
t/m 6 maanden	45
t/m 1 jaar	38
t/m 2 jaar	47
t/m 3 jaar	37
t/m 4 jaar	29
> 4 jaar	235
Totaal	431

3.2.5 Verdeling uitkeringen naar huwelijk status

In deze tabel is het aantal uitkeringen weergegeven op 1 augustus uitgesplitst naar huwelijke status.

Burgerlijke staat	Totaal
Gehuwd	67
Alleenstaand	364
Totaal	431

3.3 Werk

3.3.1 Baanafspraak banen

Peildatum: 1 augustus 2021

Aantal BAB
83

Sociale basis

Onderstaande gegevens vormen de nulmeting voor de sociale basis. De komende notities brengen we de ontwikkeling in beeld.

Vrijwilligers

De groei van het Vrijwilligerspunt continueert zich. Alleen zijn het aantal klussen en vrijwilligers nog niet op het gewenste niveau, doordat de maatregelen in het tweede kwartaal nog steeds van kracht zijn. Samen met het Lindecollege en AOC terra wordt er een maatschappelijke stage/vrijwilligersmarkt georganiseerd. Een doel van deze markt is om jongeren te laten zien welke mogelijkheden er zijn op het gebied van vrijwilligerswerk. De markt is voor alle inwoners geschikt en toegankelijk.

In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de vrijwilligers in het tweede kwartaal van 2021.

Kwantitatief Q2	Aantal
Aantal bemiddelde vrijwilligers via de gemeente inzet	26
Aantal nog wachtende vrijwilligers/kaartenbakvrijwilligers	35*
Aantal bezoekers website vrijwilligerspunt Weststellingwerf	849
Vragen/Praktische hulpvragen bij vrijwilligerspunt	11

***** Betreft geregistreerde inwoners waarvan een deel actief zijn en een deel passief zijn

Mantelzorg

Bij de mantelzorgers, waar de gemeente contact mee heeft, ligt de nadruk op het verlichten van de mantelzorgtaken bij overlaste mantelzorgers. Alle mantelzorgers hebben een nieuwsbrief ontvangen en zijn geïnformeerd over actuele ontwikkelingen en onderwerpen. Voorbereidingen voor de Dag van de Mantelzorg hebben plaatsgevonden in dit kwartaal.
In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de mantelzorg in het tweede kwartaal van 2021.

Kwantitatief Q2	Aantal
Aantal geregistreerde mantelzorgers	149
Aantal uitschrijvingen door overlijden	<10
Aantal jonge mantelzorgers	10
Aantal ondersteuningsvragen mantelzorg aan vlechtwerkers	44

Meest relevante netwerkoverleggen voor mantelzorg zijn:

- Driehoekoverleg huisarts thuiszorg
- Overleg case managers dementie
- Coördinatoren vrijwilligers van verzorgingshuizen

Jeugd en jongerenwerk

De gemeente heeft goed contact met de jongeren. Er zijn diverse activiteiten voor jongeren georganiseerd met verschillende organisaties en verenigingen. Voor het beheer van To-B wordt een oplossing gezocht. In de tussenliggende periode is een aangepaste openstelling aangehouden. Het jongerenwerk draagt bij aan het uitvoeren van de transformatie. Steeds vaker worden jongeren ondersteund door het voorliggend veld, waardoor zwaardere zorg wordt voorkomen en/of kan worden afgeschaald.
In de onderstaande tabel is voor het tweede kwartaal van 2021 een overzicht weergegeven voor de ontwikkelingen rondom Jeugd en jongerenwerk.

Q2	Aantal
Aantal meldingen overlast waarbij jeugd en jongerenwerk betrokken is	6
Aantal jongeren/aantal groepen op straat*	10-12
Aantal jongeren laten participeren in hun eigen leefomgeving**	75

*Een groep bestaat uit 5-20 personen. De leeftijdscategorie van de deelnemers van de groepen ligt tussen de 5-28 jaar.
**Voorbeelden: hangplek, bibliotheekgroep, meiden/jongerenwerk, Jeugd Aan Zet, Talentplek, skaters + skatepark, Epic Youth.

Samenlevingsopbouw

De beperkende coronamaatregelen maken het in het tweede kwartaal nog steeds moeilijk om het outreachende werk, dat samenlevingsopbouw zo kenmerkt, uit te voeren. Inwoners en verenigingen worden wel in toenemende mate ondersteund door de opbouwwerker. In juli is de nieuwe opbouwwerker gestart en hoopt de gemeente te kunnen investeren in de aandachtwijken.
In de onderstaande tabel is een overzicht te vinden over de ontwikkelingen rondom samenlevingsopbouw.

Q2	Aantal
Aantal ontwikkelingen/initiatieven voorliggend veld	5
Aantal ondersteunde inwoners initiatieven (vraagafhankelijk)	3
Aantal ondersteunde verenigingsinitiatieven (vraagafhankelijk)	4

Ouderen

Voor ouderen zijn in het eerste kwartaal een aantal voorliggende voorzieningen opgestart. De nadruk lag vervolgens op naamsbekendheid creëren door onze professionals voor de voorliggende voorzieningen waaronder de digitale huiskamer, stoelgym en de dorpskamers. Deze drie worden in Q4 geëvalueerd. De projecten Wooncoach, Powerful Ageing en Welzijn op Recept zijn opgestart in het derde kwartaal en worden uitgewerkt.